

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

*Comisia juridică, de numiri,
disciplină, imunități și validări
XIX/160/07.12.2021*

Comisia pentru constituționalitate

LXVIII/1801/07.12.2021

Către

Biroul permanent al Senatului

Biroul permanent, în ședința din 25 noiembrie 2021, a hotărât ca solicitarea Curții Constituționale privind elaborarea unui punct de vedere asupra sesizării formulate de Grupul parlamentar al Uniunii Salvați România din Senat referitoare la neconstituționalitatea Hotărârii Senatului nr.131/2021 pentru revocarea din funcția de președinte al Senatului a doamnei senator Anca Dana Dragu să fie înaintată Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări și Comisiei pentru constituționalitate, în vederea formulării proiectului punctului de vedere, până la data de 3 decembrie 2021.

În ședința din 7 decembrie 2021, membrii Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări și membrii Comisiei pentru constituționalitate au analizat sesizarea referitoare la neconstituționalitatea Hotărârii Senatului nr.131/2021, și **au hotărât, cu majoritate de voturi, să transmită Biroului permanent al Senatului proiectul punctului de vedere** comun astfel cum este redactat în anexă.

Alăturat, vă înaintăm, *proiectul punctului de vedere* asupra sesizării formulate de Grupul parlamentar a Uniunii Salvați România din Senat referitoare la neconstituționalitatea Hotărârii Senatului nr.131/2021 pentru revocarea din funcția de președinte al Senatului a doamnei senator Anca Dana Drăgu.

~~Președinte,~~

Președinte,

~~Senator~~ Laura-Iuliana Scântei

Senator Ion-Cristinel Rujan

secretar,

~~Secretar,~~

Senator Laura- Mihaela Fulgeanu - Moagher

Senator Cristian-Augustin Niculescu-Tâgârlaş

PUNCT DE VEDERE

asupra sesizării formulate de Grupul parlamentar al Uniunii Salvați România din Senat privind neconstituționalitatea Hotărârii Senatului nr. 131/2021 pentru revocarea din funcția de președinte al Senatului a doamnei Anca Dana Dragu
-Proiect-

În temeiul art. 35, alin. (1), lit. s) din Regulamentul Senatului, republicat, cu modificările ulterioare, și al art. 27, alin. (3) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, **Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări și Comisia pentru constituționalitate** au fost sesizate de către Biroul permanent al Senatului, prin adresa nr. 1801 din data de 25 noiembrie 2021, cu solicitarea Curții Constituționale nr. 9419 din 25 noiembrie 2021, înregistrată la Senatul României cu nr. 362 din 25.11.2021 privind elaborarea unui punct de vedere asupra sesizării formulate de Grupul parlamentar al Uniunii Salvați România din Senat privind neconstituționalitatea Hotărârii Senatului nr. 131/2021 pentru revocarea din funcția de președinte al Senatului a doamnei Anca Dana Dragu, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.116 din 23 noiembrie 2021.

Sesizarea Grupului parlamentar al Uniunii Salvați România a fost formulată în temeiul **art. 146 lit. l) din Constituția României**, republicată (*“Curtea Constituțională are următoarele atribuții: lit. l) îndeplinește și alte atribuții prevăzute de legea organică a Curții”*), al **art. 27 alin. (1) din Legea nr. 47/1992** privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale (*“Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, a hotărârilor plenului Camerei Deputaților, a hotărârilor plenului Senatului și a hotărârilor plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori”*), precum și **al art. 222 din Regulamentul Senatului** care prevede: *“Constituționalitatea prezentului regulament poate fi verificată de către Curtea Constituțională, la cererea președintelui Senatului, a unui grup parlamentar sau a cel puțin 25 de senatori.”*

Analizând motivele sesizării formulate de Grupul parlamentar al Uniunii Salvați România din Senat privind neconstituționalitatea Hotărârii Senatului nr. 131/2021, formulăm prezentul punct de vedere:

I. Situația de fapt

În data de 21 decembrie 2020, după constituirea legală a Senatului României, a fost aleasă în funcția de Președinte al Senatului doamna Anca Dana Dragu. Dna Dragu a fost propusă candidat la funcția de Președinte al Senatului de către liderul grupului parlamentar al USR-PLUS **„în numele grupurilor parlamentare USR-PLUS, PNL și UDMR” din Senatul României**, așa cum rezultă din stenograma ședinței Senatului din 21 decembrie 2020 (Anexa1). În aceeași ședință a Senatului, liderii grupurilor parlamentare PNL și UDMR au declarat că nu au candidat propriu și că susțin candidatul din partea grupului parlamentar al USR-PLUS.

Propunerea doamnei Dragu în funcția de Președinte al Senatului și alegerea acesteia de către majoritatea parlamentară formată din reprezentanții celor trei partide parlamentare au reprezentat punerea în aplicare a prevederilor **Acordului politic de Guvernare încheiat la data de 21 decembrie 2020 între PNL, USR-PLUS** (devenit ulterior USR prin fuziunea celor două partide parlamentare) și UDMR **privind constituirea unei coaliții de guvernare** (Anexa 2). Printre alte prevederi referitoare la negocierea și repartizarea funcțiilor de demnitate publică la nivel parlamentar și guvernamental, **conform acestui Acord** (care transpune și rezultatul negocierilor politice din Minuta încheiata la data de 18 decembrie 2020), **propunerea celor trei partide parlamentare pentru Președintele Senatului României a fost doamna Anca Dana Dragu, din partea USR-PLUS.**

În data de 3 septembrie 2021, senatori și deputați USR-PLUS au semnat o moțiune de cenzură împotriva Guvernului din care încă făceau parte, iar ulterior, o nouă moțiune de cenzură, în data de 7 septembrie 2021, împotriva aceluiași Guvern.

În data de 8 septembrie 2021, prin adresa nr. 5/6173, semnată de președinții celor două partide USR – PLUS, respectiv de Dan Barna - USR și Dacian Cioloș - PLUS (Anexa nr. 3) și transmisă prim-ministrului, cei doi lideri politici **au solicitat premierului să constate modificarea compoziției politice** ca urmare a demisiei membrilor USR din cabinetul condus de prim-ministrul Florin Vasile Cîțu, la data de 7 septembrie 2021, respectiv să demareze procedura de remaniere guvernamentală prin schimbarea compoziției politice a Guvernului în temeiul art. 85 alin.(3) din Constituție.

În data de 5 octombrie 2021, deputații și senatorii USR au votat moțiunea de cenzură depusă de deputații și senatorii aparținând grupurilor parlamentare ale PSD în data de 28 septembrie 2021.

În data de 23 noiembrie 2021, prin adresa nr. 1751 (Anexa 4), sub semnătura liderilor de grup ai PNL și UDMR din Senatul României, a fost formulată către Biroul Permanent al Senatului *cererea de revocare* din funcție a Președintelui Senatului, în temeiul art. 64 alin. (2) și (5) din Constituția României, al art. 22 din Regulamentul Senatului și în considerarea jurisprudenței Curții Constituționale, ca urmare a destrămării Alianței de guvernare postelectorale PNL-USR-PLUS-UDMR, prin ieșirea USR din coaliția de guvernare și din coaliția parlamentară. O solicitare similară de revocare (adresa nr. 1749/23.11.2021), sub semnătura liderilor de grup ai PNL, UDMR și PSD (Anexa nr. 5) a fost transmisă Biroului Permanent al Senatului formulându-se solicitarea de convocare a unei ședințe de plen a Senatului care să dezbată și să voteze cerea de revocare sus menționată la data de 23 noiembrie 2021. În aceeași zi, Plenul Senatului a adoptat Hotărârea nr. 131/2021, publicată în M. Of. al României nr. 1.116 din 23 noiembrie 2021 prin care a dispus cu majoritatea prevăzută de Constituție și Regulament, revocarea din funcție a doamnei Președinte Anca Dana Dragu – Grupul parlamentar al USR.

În data de 25 noiembrie 2021, un nou Guvern a primit votul de încredere din partea Parlamentului, prin Hotărârea nr. 42/2021 publicată în M. Of. al României nr. 1122 din 25 noiembrie 2021, adoptată cu voturile membrilor grupurilor parlamentare ale PSD, PNL, UDMR, respectiv ale reprezentanților minorităților naționale, care au format o nouă coaliție de guvernare postelectorală și o nouă coaliție parlamentară.

II. Argumente pentru respingerea ca neîntemeiată a sesizării formulate de Grupul parlamentar al USR din Senat

II.1. Cu privire la presupusa încălcare a art. 64 alin. (2) din Constituție - președinții Camerelor sunt aleși pe durata mandatului Camerelor (punctul III.1. din sesizarea de neconstituționalitate)

Invocând considerentele Curții Constituționale a României formulate în paragrafele 50 și 51 din Decizia nr. 467/2016, autorul sesizării precizează următoarele: „*Se impune cu claritate concluzia că instanța de contencios constituțional a stabilit fără echivoc faptul că prevederile art. 64 alin. (2) din Constituție nu pot fi interpretate în sensul că revocarea Președintelui unei Camere ține doar de existența unei majorități parlamentare, conjuncturale sau nu. Dimpotrivă, Curtea statuează că revocarea reprezintă o sancțiune de ordin juridic ce trebuie afirmată și dovedită. În condițiile în care propunerea de revocare*

formulată de grupurile parlamentare PNL, PSD și UDMR este întemeiată exclusiv pe argumentul existenței unei noi majorități, fără a fi indicat niciun motiv de încălcare a regulamentului sau a Constituției, Hotărârea Senatului nr. 131 din 23 noiembrie 2021 este neconstituțională, fiind încălcate prevederile art. 64 alin. (2) din Constituție, prin raportare la concluziile deciziei CCR nr. 467/2016 pct. 50-51, citate anterior”.

*

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a României s-a pronunțat în mai multe ocazii cu privire la **hotărârile Senatului și ale Camerei Deputaților** privind: **revocarea președintelui Senatului** (a se vedea Decizia CCR nr. 728/2012, respectiv Decizia CCR nr. 805/2012 referitoare, printre altele, la Hotărârea nr. 24 din 3 iulie 2012 privind revocarea din funcția de Președinte al Senatului a domnului senator Vasile Blaga, publicată în M. Of. al României nr. 446 din 4 iulie 2012) sau **încetarea de drept a mandatului președintelui Senatului** (a se vedea în acest sens, Decizia CCR nr. 1630/2011 referitoare la Hotărârea nr. 53 din 23 noiembrie 2011 privind constatarea încetării de drept a statutului de membru al Biroului permanent și președinte al Senatului a domnului senator Mircea-Dan Geoană, publicată în M. Of. al României nr. 830 din 23 noiembrie 2011) și **vacantarea funcției de președinte al Camerei Deputaților** (a se vedea Decizia CCR nr. 468/2012 referitoare la Hotărârea nr. 50 din 13 iunie 2016 privind vacantarea funcției de președinte al Camerei Deputaților și membru al Biroului permanent al Camerei Deputaților de către dl Valeriu-Ștefan Zgonea, publicată în M. Of. al României nr. 440 din 13 iunie 2016), respectiv privind **numirea în funcția de Președinte al Senatului** (a se vedea Decizia CCR nr. 1631/2011 privitoare la Hotărârea nr. 54 din 28 noiembrie 2011 pentru alegerea președintelui Senatului în persoana dlui Vasile Blaga, publicată în M. Of. al României nr. 843 din 28 noiembrie 2011; Decizia CCR nr. 25/2020 referitoare la Hotărârea nr. 36 din 10 septembrie 2019 pentru alegerea președintelui Senatului, publicată în M. Of. al României nr. 740 din 10 septembrie 2019).

Cu excepția Deciziei nr. 25/2020 în care Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea Hotărârii nr. 36/2019 pentru **alegerea** Președintelui Senatului exclusiv ca urmare a faptului că persoana aleasă a fost propusă candidat la funcția de Președinte al Senatului *de un alt grup parlamentar* decât grupul parlamentar din care făcea parte, **toate celelalte decizii ale instanței de contencios constituțional au dispus respingerea ca neîntemeiate** (DCC nr. 1630/2011, DCC nr. 805/2012 și DCC nr. 468/2016), **respectiv ca inadmisibile** (DCC nr. 728/2012) **a sesizărilor de neconstituționalitate care au vizat aceste hotărâri ale Senatului și ale Camerei Deputaților** privitoare la **revocarea din funcție a președintelui Senatului** (DCC nr. 728/2012 și DCC nr. 805/2012 cu privire la revocarea

Președintelui Senatului), respectiv **încetarea de drept a mandatului** președintelui Senatului (DCC nr. 1630/2011 cu privire la Președintele Senatului) sau **vacantarea funcției de președinte al Camerei Deputaților** (DCC nr. 468/2016 cu privire la Președintele Camerei Deputaților).

De asemenea, Curtea Constituțională s-a pronunțat în mai multe ocazii și cu privire la **dispozițiile din Regulamentul Senatului și Regulamentul Camerei Deputaților referitoare la revocarea din funcție a președinților celor două Camere, respectiv la revocarea din funcție a membrilor Birourilor Permanente ale celor două Camere** (a se vedea DCC nr. 46/1994 referitoare la unele dispoziții din Regulamentul Senatului; DCC nr. 62/2005 privind constituționalitatea art. 25 din Regulamentul Camerei Deputaților; DCC nr. 601/2005 privind constituționalitatea unor dispoziții modificate din Regulamentul Senatului prin Hotărâre; DCC nr. 602/2005 privind constituționalitatea unor dispoziții din Regulamentul Camerei Deputaților modificate prin Hotărâre; DCC nr. 467/2016 privind constituționalitatea unor dispoziții din Regulamentul Camerei Deputaților modificate prin Hotărâre).

Din analiza sistematică a deciziilor Curții Constituționale în materie, rezultă că președinții Camerelor Parlamentului sunt aleși pe durata mandatului Parlamentului, dar **mandatul lor poate înceta înainte de termen în caz de revocare, conform art. 64 alin.(2) din Constituție.**

Revocarea poate fi dispusă atât ca sanctiune juridică, cât și în considerarea unor raporturi politice, pentru considerente independente de vinovăția președinților celor două Camere în exercitarea atribuțiilor (DCC nr. 601/2005, DCC nr. 1631/2011, DCC nr. 728/2012 și DCC nr. 805/2012).

Primul caz de revocare (ca sanctiune juridică) se dispune pentru existența unor fapte de încălcare a prevederilor Constituției, ale legilor sau ale Regulamentului, motivele revocării având, așadar, caracter obiectiv. Pe cale de consecință, trebuie arătate și motivate în cuprinsul propunerii de revocare.

Al doilea caz de revocare are în vedere **două situații** distincte. Pe de o parte, se poate dispune încetarea de drept a mandatului președintelui uneia dintre Camere ca urmare a retragerii sprijinului politic pentru acesta de către grupul parlamentar din care face parte, ca urmare a excluderii, a demisiei sau a altor situații care privesc exclusiv raporturile persoanei care ocupă funcția de președinte și partidul ori grupul parlamentar din care face parte (a se vedea în acest sens DCC nr. 1630/2011 și DCC nr. 468/2016).

Pe de altă parte, urmare a modificărilor apărute pe parcursul derulării mandatului parlamentar în configurația politică rezultată inițial din alegeri și a manifestării exprese de voință a majorității parlamentare, președintele uneia dintre

Camerele Parlamentului poate fi revocat din funcție (*a se vedea în acest sens DCC nr. 805/2012*). În acest sens se exprimă și Curtea Constituțională în **Decizia nr. 25/2020**, când face o evaluare a jurisprudenței anterioare și decelează **cinci principii** care trebuie avute în vedere în procedura de numire a unui președinte pentru una dintre cele două Camere ale Parlamentului: **principiul autonomiei parlamentare, principiul deciziei majoritare, dreptul parlamentarilor de a se afilia la un grup parlamentar, principiul configurației politice, respectiv principiul egalității între grupurile parlamentare.**

Coroborând considerentele din DCC nr. 25/2020 referitoare la principiile privind alegerea președinților celor două Camere cu cele expuse de Curtea Constituțională în DCC nr. 46/1994, conform căroră „*revocarea reprezintă o modalitate simetrică cu desemnarea membrului pentru a fi ales în Biroul permanent*”, rezultă în mod logic că cele două Camere ale Parlamentului au dreptul de a-și stabili, în virtutea autonomiei parlamentare, un set de reguli pe baza cărora parlamentarii, în exercitarea mandatului reprezentativ, se pot organiza în grupuri parlamentare, iar **în temeiul configurației politice și al principiului deciziei majoritare**, își pot **desemna** sau **revoca** reprezentanții în comisiile parlamentare și în birourile permanente, respectiv **aleg, revocă sau dispun încetarea de drept** a mandatului președintelui fiecărei Camere.

Cu alte cuvinte, pentru ca **alegerea** sau **revocarea** președintelui unei Camere a Parlamentului să întrunească exigențele constituționale, **procedura parlamentară trebuie să respecte în mod necesar cel puțin toate principiile constituționale enunțate în DCC nr. 25/2020**, fiind rezultatul aplicării unitare și sistematice a normelor constituționale care le reglementează.

În concluzie, **motivul invocat** de autorul sesizării conform căruia revocarea prevăzută la art. 64 alin. (2) din Constituție nu poate fi decât o sancțiune juridică în considerarea răspunderii juridice pentru încălcarea prevederilor Constituției, a legilor sau a regulamentului **este eronat** prin raportare la situațiile instituționale apărute de-a lungul timpului în practica anterioară, precum și la întreaga jurisprudență evolutivă a Curții Constituționale a României. Pe cale de consecință, **ar trebui respins ca neîntemeiat.**

II.2. Cu privire la presupusa încălcare a art. 1 alin. (5) din Constituție ca urmare a faptului că nu există o normă constituțională, legală sau regulamentară care să reglementeze procedura revocării Președintelui Senatului (punctele III.2. și III.4 din sesizarea de neconstituționalitate)

Autorul sesizării precizează faptul că „*nici nu putem discuta despre calitățile de accesibilitate, claritate, precizie sau previzibilitate normativă a Hotărârii*

Senatului de revocare a Președintelui acestei Camere, dat fiind că nu poate fi identificată o normă constituțională, legală sau regulamentară care să reglementeze o asemenea procedură de revocare a Președintelui Senatului. Mai mult, este important de subliniat faptul că Legea fundamentală a impus Parlamentului ca modul de organizare și funcționare a Camerelor să se realizeze prin adoptarea unor regulamente proprii [art. 64 alin. (1) din Constituție]. Deși Constituția nu prevede posibilitatea revocării Președintelui unei camere, ad absurdum, am putea considera că singurul sediu al materiei revocării Președintelui unei Camere ar putea fi regulamentul. Or, după cum se poate lesne observa, Regulamentul Senatului nu conține nicio prevedere în vigoare care să reglementeze o procedură de revocare a Președintelui Senatului”.

De asemenea, tot autorul sesizării precizează că „nu sunt în vigoare prevederi legale privind revocarea Președintelui Senatului și procedura de urmat (în Hotărârile atacate, nu există niciun temei regulamentar de revocare)”.

Nu în ultimul rând, autorul sesizării argumentează faptul că, prin raportare la art. 26 din Regulamentul Camerei Deputaților, trebuie avută în vedere necesitatea existenței unei simetrii juridice în ceea ce privește reglementarea într-o modalitate similară a aceleiași instituții juridice, cea a revocării președintelui unei Camere a Parlamentului României.

Față de critica de neconstituționalitate și argumentele invocate în susținerea sa, **învederăm onoratei Curți următoarele:**

În primul rând, în conformitate cu prevederile constituționale din art. 61 și 64 din Constituție și cu jurisprudența Curții Constituționale a României, **principiul autonomiei parlamentare** presupune că fiecare Cameră este în drept să își stabilească, în limitele și cu respectarea prevederilor constituționale, regulile de organizare și funcționare, care, în substanța lor, alcătuiesc regulamentul fiecărei Camere. Prin urmare, organizarea și funcționarea fiecărei Camere a Parlamentului se stabilesc prin regulament propriu, adoptat prin hotărârea Camerei, cu votul majorității membrilor săi (*a se vedea DCC nr. 667/2011*). Limita principală a autonomiei parlamentare este constituită din principiul supremației Constituției și respectării legilor, astfel încât valențele acestei autonomii trebuie să aibă întotdeauna un caracter constituțional și legal.

În *DCC nr. 46/1994*, Curtea Constituțională a precizat că „Regulamentul Senatului fiind aprobat printr-o hotărâre și reglementând organizarea internă, proprie Senatului, prevederile sale nu pot stabili drepturi și obligații decât pentru senatori, precum și pentru autoritățile, demnitarii și funcționarii publici, în funcție de raporturile constituționale pe care le au cu Senatul. Ca atare, prin

Regulamentul Senatului nu se pot stabili drepturi și mai ales obligații în sarcina unor subiecte de drept din afară Senatului, subiecte de drept care nu se încadrează în cele circumstanțiate mai înainte. Asemenea prevederi pot cuprinde numai legile, în accepțiunea de acte juridice ale Parlamentului”.

Astfel, **autonomia parlamentară este recunoscută pentru fiecare Cameră a Parlamentului și se exercită inclusiv prin atribuția fiecărei Camere de a-și adopta propriul regulament.** În consecință, ar fi o conduită neconstituțională, contrară principiului autonomiei parlamentare a fiecărei Camere ca la nivelul Camerei Deputaților să se aplice regulile stabilite în Regulamentul Senatului sau invers, așa cum lasă să se înțeleagă autorul sesizării de neconstituționalitate că ar trebui să se întâmple.

În al doilea rând, așa cum a recunoscut Curtea Constituțională în jurisprudența sa, *„Lipsa reglementării datorată neîndeplinirii obligației Senatului de a pune de acord textele constatate neconstituționale cu dispozițiile Constituției nu constituie un impediment pentru ca o anumită instituție juridică - cum este cea a revocării președintelui Senatului - să fie operantă. Sistemul legislativ este astfel conceput încât, aplicând principiul ierarhiei actelor normative și parcurgând drumul de la norma specială la cea generală, să identifice norma juridică aplicabilă unei situații ce, aparent, nu își găsește reglementare juridică.”* (DCC nr. 805/2012).

Întrucât Constituția nu stabilește motivele și condițiile în care membrii birourilor permanente, inclusiv președinții acestora, care sunt președinții Camerelor respective, pot fi revocați, rezultă că intenția legiuitorului constituant a fost aceea de a lăsa la latitudinea fiecărei Camere reglementarea motivelor și a condițiilor în care se poate proceda la revocarea membrilor birourilor permanente în care sunt incluși și președinții Camerelor.

În al treilea rând, raportat la argumentul privind *principiul simetriei juridice* invocat de autorul sesizării, în mod eronat acesta **confundă principiul simetriei cu principiul analogiei legii**, ca metodă specifică de interpretare în situația în care există o lacună a legii. Însă, în cazul hotărârii de revocare din funcție a Președintelui Senatului supusă controlului de constituționalitate, aceasta este fundamentată prin raportare la art. 62 alin.(2) și (5) din Constituție, respectiv prin raportare la considerentele deciziilor Curții Constituționale care stabilesc regulile aplicabile în materia revocării președinților celor două Camere, în absența unei modificări exprese a Regulamentului Senatului.

De altfel, prin DCC nr. 601/2005, Curtea Constituțională a stabilit că *„regulamentele Parlamentului sunt acte normative cu aplicare limitată,*

subordonate Constituției și legilor, obligatorii fiecare numai pentru sfera de activitate a Camerei care le-a adoptat”.

Prin urmare, „dacă la acest nivel legislativ, instituția revocării nu își găsește reglementare, urmează ca soluția juridică să fie căutată la nivelul superior, și anume în cuprinsul Constituției” (DCC nr. 805/2012).

În considerare celor de mai sus, motivele invocate de autorul sesizării sunt neîntemeiate și trebuie respinse.

II.3. Cu privire la presupusa încălcare a principiului constituțional al configurației politice a Camerelor Parlamentului prevăzut în art. 64 alin. (5) din Constituția României (punctul III.3. din sesizarea de neconstituționalitate)

Autorul sesizării arată în esență faptul că «Sintagma utilizată de art. 64 din Constituție, și anume „configurația politică a fiecărei Camere”, vizează numai ipoteza pe care o are în vedere art. 63 alin. (3), adică a convocării Parlamentului nou ales de către Președintele României în cel mult 20 de zile de la alegeri, iar nu și situațiile ce s-ar crea în timpul legislaturii prin desfacerea unor alianțe politice și constituirea altora».

Mai mult, în opinia autorului sesizării „Curtea Constituțională a României (...) recunoaște existența posibilității de revocare a Președintelui Senatului, atât pentru pierderea sprijinului politic, când cererea poate fi făcută exclusiv de grupul parlamentar din care acesta provine, cât și pentru încălcări ale ordinii de drept, când cererea nu trebuie obligatoriu să provină de la grupul parlamentar care l-a propus. În acest sens, „votul acordat președintelui unei Camere este un vot politic care nu poate fi anulat decât în cazul în care grupul care l-a propus cere revocarea politică a acestuia sau, în cazul unei revocări ca sancțiune, când acest grup sau o altă componentă a Camerei solicită înlocuirea din funcție a președintelui pentru săvârșirea unor fapte care atrag răspunderea sa juridică” (Decizia CCR nr. 601/2005)”.

Nici aceste critici de neconstituționalitate **nu sunt întemeiate** pe prevederile constituționale și nici pe jurisprudența evolutivă a Curții Constituționale întrucât:

În jurisprudența sa, Curtea a arătat că „**prin configurația politică a fiecărei Camere se înțelege compunerea acesteia rezultată din alegeri, pe baza proporției pe care grupurile parlamentare o dețin în totalul membrilor Camerei respective**” (DCC nr. 601/2005). Ulterior, în DCC nr. 25/2020, Curtea Constituțională precizează în mod expres faptul că „**prin Decizia nr. 805 din 27 septembrie 2012, Curtea atenuază valoarea absolută pe care o atribuiseră principiului configurației politice în Decizia nr. 601 din 14 noiembrie 2005, introducând principiul deciziei**

majoritare drept temei al alegerii unui nou președinte al Camerei Parlamentului”.

Principiul deciziei majoritare, fundamentat prin caracterul democratic al statului român normat în art. 1 alin. (3) al Constituției, completează principiul general al autonomiei parlamentare și constituie mijlocul specific de realizare și efectivizare a acestei autonomii, atât în organizarea, cât și în activitatea Parlamentului funcționând regula că *majoritatea decide, iar minoritatea se exprimă*.

Principiul configurației politice, normat prin prisma dispozițiilor constituționale ale art. 64 alin. (5), expresie a caracterului democratic al statului în care acțiunea majorității este limitată de însăși existența minorității, conturează autonomia parlamentară și canalizează compunerea politică a fiecărei Camere și a structurilor interne ale acesteia, în acord cu rezultatul exprimat prin alegerile generale.

Așa cum am mai arătat deja la punctul II.1. din prezentul punct de vedere, conform DCC nr. 46/1994, **„revocarea reprezintă o modalitate simetrică cu desemnarea membrului pentru a fi ales în Biroul permanent”**. Din această perspectivă, principiile formulate de Curtea Constituțională în DCC nr. 25/2020 cu privire la alegerea Președintelui Senatului (*principiul autonomiei parlamentare, principiul deciziei majoritare, dreptul parlamentarilor de a se afilia la un grup parlamentar, principiul configurației politice, respectiv principiul egalității între grupurile parlamentare*) trebuie să se aplice în mod necesar și în cazul revocării acestuia.

Totodată, prin DCC nr. 805/2012, Curtea a constatat că **„dispozițiile art. 64 din Constituție, referitoare la organizarea internă a Camerelor, cuprind, la alin. (2), norme privind alegerea președintelui Camerei Deputaților și al Senatului și norme referitoare la revocarea membrilor birourilor permanente, în componența cărora sunt incluși și președinții celor două Camere. Devine incident, în atare situație, principiul deciziei majoritare, care rezultă din caracterul pluralist și democratic al statului român, consacrat prin art. 1 alin. (3) din Constituție, și din natura electivă și reprezentativă a mandatului de parlamentar, consacrată în art. 2 și art. 62 alin. (1) din Constituție. Pe baza acestui principiu, atât în organizarea, cât și în activitatea Parlamentului funcționează regula că majoritatea decide, iar minoritatea se exprimă. Or, atât revocarea președintelui Senatului, cât și alegerea unui nou președinte sunt instituții similare sub aspectul desemnării persoanei propuse pentru revocarea/alegerea din/în această funcție și au loc în urma exprimării votului majoritar al membrilor Senatului”**.

În considerarea situației de fapt descrise la pct. I, în cazul revocării președintelui Senatului prin hotărârea supusă controlului de constituționalitate, **a avut loc atât o schimbare a configurației politice rezultate din alegerile parlamentare, cât și o modificare a majorității parlamentare constituită pe baza acestei configurații inițiale.** Practic, cu respectarea prevederilor Constituției și a deciziilor Curții Constituționale, respectiv în virtutea principiului autonomiei parlamentare, **două dintre cele trei grupuri parlamentare care au susținut-o politic pe dna Anca Dana Dragu pentru funcția de Președinte al Senatului, respectiv grupurile PNL și USR, și-au retras în mod expres încrederea în persoana susținută inițial,** ca urmare a faptului că partidul din care dna Dragu face parte (USR) a decis ieșirea din coaliția de guvernare și renunțarea la Acordul de guvernare prin ruperea coaliției parlamentare care asigura majoritatea parlamentară. Votul deputaților și senatorilor USR dat la data de 5 octombrie 2021, pentru moțiunea de cenzură depusă de deputații și senatorii aparținând grupurilor parlamentare ale PSD în data de 28 septembrie 2021, a dus la demiterea Guvernului format și susținut inițial de coaliția parlamentară postelectorală formată din PNL, USR-PLUS și UDMR.

Totodată, raportat la configurația politică rezultată din alegerile parlamentare, pe parcursul anului 2021 au avut loc o serie de **modificări.** Astfel, grupurile parlamentare ale USR-PLUS s-au transformat în grupurile parlamentare ale USR ca urmare a validării fuziunii dintre cele două partide, iar un număr de parlamentari PNL au părăsit grupurile parlamentare ale PNL și activează în acest moment ca neafiliați. În plus, membrii grupurilor USR au semnat o moțiune de cenzură (moțiunea depusă de AUR – USR) care nu a ajuns la votul final și au votat o moțiune de cenzură depusă de PSD împotriva guvernului din care au făcut parte și, pe cale de consecință, **au denunțat acordul de guvernare susținut în Parlament de o coaliție de guvernare construită ca o consecință a configurației politice rezultate din alegerile parlamentare din decembrie 2020.**

Relevante pentru situația de fapt care a dus la schimbarea configurației politice sub aspectul efectelor juridice ale acestei modificări prin raportare la procedura de revocare, respectiv de numire a președintelui Senatului, sunt și considerentele Deciziei nr. 1631/2011: *“Regula enunțată de Curte în contextul examinării instituției revocării din funcția de președinte al Senatului este în mod evident aplicabilă numai în măsura în care nu s-a schimbat configurația politică inițială. Dacă grupul parlamentar inițial care a desemnat candidatul pentru funcția de președinte al Senatului nu mai există, se revine, practic, la situația existentă la începutul mandatului Camerelor, cu aplicarea dispozițiilor*

regulamentare corespunzătoare, respectiv cele ale art. 23 alin. (3) și ale art. 24 din Regulamentul Senatului. (...) De altfel, atât încetarea funcției de președinte al Senatului, cât și alegerea noului președinte al Senatului constituie consecința juridică a unor negocieri politice, compuneri și recompuneri de forțe politice care au avut loc în Senat în decursul actualului mandat al acestei Camere a Parlamentului. Aceste mutații de ordin politic nu pot face obiectul controlului exercitat de Curtea Constituțională, fiind, pe de o parte, o consecință a instituției mandatului reprezentativ pe care îl au, potrivit Legii fundamentale, parlamentarilor, iar, pe de altă parte, o exprimare a autonomiei Camerelor Parlamentului.”

În concluzie, în contradictoriu cu autorul sesizării de neconstituționalitate, **configurația politică nu este în mod necesar imuabilă pe parcursul mandatului Parlamentului.** În funcție de opțiunile politice ale parlamentarilor, care dau expresie principiului libertății opțiunii politice și principiului liberului consimțământ al acestora, **configurația politică se poate modifica pe parcursul mandatului Parlamentului, ceea ce poate conduce inevitabil și la modificarea majorității parlamentare.**

De altfel, dacă analizăm judicios semnificația deciziilor Curții Constituționale în materie, **principiul configurației politice rezultate din alegeri este protejat de Constituție în interpretarea Curții Constituționale atât timp cât nu există schimbări în opțiunile politice ale parlamentarilor și în structura grupurilor parlamentare constituite în urma alegerilor parlamentare.** Însă, în mod inerent într-o democrație constituțională cu un sistem de partide pluripartidist moderat spre extrem, pot apărea multiple evenimente inerente vieții politice și parlamentare după consumarea alegerilor parlamentare: *de exemplu*, partide parlamentare și grupurile lor parlamentare pot fuziona, partide parlamentare și grupurile lor parlamentare se pot desființa, partide politice și grupurile lor parlamentare pot denunța acorduri de guvernare, noi alianțe politice se pot forma, unii parlamentari pot părăsi grupurile parlamentare existente și pot activa ca neafiliați sau pot forma un grup parlamentar al independenților ori pot forma noi grupuri parlamentare ale unor partide noi, etc.. Toate aceste acțiuni sunt posibile ca expresie a mandatului reprezentativ al parlamentarilor.

Din acest motiv, raportat la întreaga jurisprudență a Curții Constituționale cu privire la revocarea președinților celor două Camere ale Parlamentului trebuie făcută o distincție necesară după cum există mai multe **soluții diferite.**

Astfel, președintele unei Camere poate fi revocat din funcție sau îi poate înceta de drept mandatul, ultimul caz aplicându-se când și-a pierdut sprijinul

politic al grupului parlamentar care l-a propus spre a fi ales în respectia funcție și, foarte important, din care face parte (*a se vedea situațiile care au determinat adoptarea Hotărârii Senatului nr. 53/2011 privind încetarea de drept a statutului de membru al Biroului permanent și președinte al Senatului a domnului senator Mircea-Dan Geoană, respectiv a Hotărârii Camerei Deputaților nr. 50/2016 privind vacantarea funcției de președinte al Camerei Deputaților și membru al Biroului permanent al Camerei Deputaților*).

Însă, în cazul revocării, trebuie făcută o distincție după cum aceasta reprezintă fie o *sanțiune juridică* pentru fapte de încălcare a prevederilor Constituției sau ale Regulamentului, cu caracter obiectiv și motivate, fie o sanțiune de natură politică, care poate interveni atunci când a intervenit o modificare în configurația politică rezultată din alegeri și dacă majoritatea parlamentară aferentă acestei configurații politice inițiale s-a destrămat. În acest ultim caz, avem de-a face cu o aplicare a principiului mandatului reprezentativ: **grupurile parlamentare, ca urmare a schimbării sconfigurației politice rezultate din alegeri și în temeiul principiului majorității parlamentare care decide, pot să solicite și să adopte revocarea din funcție a președinților celor două Camere** (*a se vedea situația care a condus la adoptarea Hotărârii Senatului nr. 24/2012 privind revocarea din funcția de președinte al Senatului a domnului senator Vasile Blaga*).

Raportat la situația care a determinat adoptarea Hotărârii Senatului nr. 131/2021, supusă controlului de constituționalitate, aceasta **este similară cu cea care a determinat adoptarea Hotărârii Senatului nr. 24/2012**. În cazul hotărârii supuse controlului de constituționalitate, **modificările apărute între timp în configurația politică rezultată din alegeri și decizia unuia dintre partidele politice semnatare ale Acordului de guvernare de a ieși de la guvernare au condus la retragerea sprijinului politic pentru dna Dragu din partea celorlalte partide politice parlamentare și al grupurilor lor parlamentare (PNL și UDMR)** care inițial au susținut-o alături de grupul parlamentar USR-PLUS din care făcea parte, pentru a ocupa funcția de Președinte al Senatului.

II.4. Cu privire la presupusa încălcare a art. 24 din Constituție, în considerarea faptului că prin DCC nr. 601/2005 se recunoaște posibilitatea de revocare a președintelui Camerei doar în cazul unor încălcări grave ale ordinii de drept (punctul III.5. din sesizarea de neconstituționalitate)

În opinia autorului sesizării, «Curtea Constituțională a României a statuat că, „desigur situațiile în care poate interveni revocarea trebuie individualizate cu precizie la nivelul legii, iar procedura care urmează să fie respectată în această

situație trebuie, de asemenea, stabilită prin norme lipsite de orice echivoc, astfel încât să fie evitat riscul unei revocări arbitrării“ (Decizia nr. 455/2021, privind revocarea Avocatului Poporului). Având în vedere necesitatea existenței unor încălcări grave sau repetate pentru motivarea unei decizii de revocare, revocarea fără respectarea acestor condiții încalcă art. 24 din Constituție, dreptul la apărare fiind încălcat în cazul în care decizia de revocare se ia într-un arbitrar și aleatoriu, doar în virtutea realizării unei majorități matematice a voturilor, suficientă adoptării unei asemenea decizii. De altfel, chiar în situația în care principiul deciziei majoritare ar sta drept temei al alegerii unui nou președinte al Senatului, nu este acoperită neconstituționalitatea cu privire la art. 24 din Constituția României, fiind încălcat dreptul la apărare al președintelui Senatului prin revocarea arbitrară a acestuia.»

Aceasta este o interpretare limitativă a jurisprudenței Curții Constituționale a României realizată de autorul sesizării care consideră că revocarea președinților celor două Camere, în speță a Președintelui Senatului, nu poate avea decât natura juridică a unei sancțiuni juridice pentru încălcarea prevederilor Constituției, a legilor sau a regulamentului.

Autorul sesizării nu ține cont de considerentele Curții Constituționale expuse în deciziile sale. De exemplu, în DCC nr. 601/2005, Curtea a arătat că *„revocarea unui membru al Biroului permanent înainte de expirarea mandatului se poate hotărî fie ca sancțiune juridică pentru încălcări grave ale ordinii de drept, fie pentru considerente independente de vinovăția acestuia în exercitarea atribuțiilor, cum ar fi pierderea sprijinului politic al grupului parlamentar care l-a propus”*. În acest ultim caz, așa cum a arătat Curtea și în DCC nr. 468/2016, ipoteza revocării Președintelui Camerei Deputaților ca urmare a retragerii sprijinului politic a grupului politic din care făcea parte este o chestiune care *„se cantonează în sfera raporturilor dintre președintele Senatului, grupul parlamentar care l-a propus și partidul din care acesta făcea parte”*.

Pe cale de consecință, și situația care a determinat adoptarea Hotărârii Senatului supusă controlului de constituționalitate se cantonează în sfera raporturilor politice dintre Președintele Senatului, anume a raporturilor politice dintre grupurile parlamentare care au susținut-o pentru a candida și i-au acordat sprijinul politic prin votul membrilor săi, respectiv partidele politice care au semnat inițial un acord de guvernare și au format o coaliție parlamentară și de guvernare.

În concluzie, în acest caz revocarea este o sancțiune politică inerentă modificării configurației politice rezultate din alegerile parlamentare și

voinței majorității parlamentare exprimată prin vot, fără a viza fapte obiective de încălcare a normelor constituționale, legale sau regulamentare, care să reclame cu necesitate o procedură de investigare, motivare, respectiv de asigurare a dreptului la apărare pentru persoana acuzată de respectivele încălcări.

Nu în ultimul rând, în opinia noastră, hotărârea de revocare a președintelui Senatului ca urmare a modificării configurației politice rezultată din alegeri și a modificării majorității parlamentare nu poate fi supusă unui control de constituționalitate pentru aceste motive, întrucât *„Curtea Constituțională nu se poate transforma într-un arbitru al conflictelor politice din Parlament, nu poate cenzura opțiunile politice majoritare ale parlamentarilor cu privire la alegerea președintelui unei Camere, a conducerii sau a membrilor Biroului permanent al fiecărei Camere sau ai altor organe de lucru și nici nu are rolul unei instanțe de apel pentru soluționarea unor diferende sau neînțelegeri între persoane ce au calitatea de parlamentari”* (DCC nr. 728/2012).

II.5. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 2 din Constituția României, care interzice ca un grup de persoane să exercite suveranitatea națională în nume propriu (punctul III.6 din sesizarea de neconstituționalitate)

Conform autorului sesizării, *«Prin hotărârea ce face obiectul prezentei sesizări, Parlamentul a acționat în contra modului suveran în care a hotărât poporul. Încălcarea voinței poporului român prin revocarea Președintelui Senatului în contra prevederilor constituționale care nu permit o astfel de procedură, echivalează cu o încălcare a art. 2 alin. (2) din Constituție „Nici un grup și nici o persoană nu pot exercita suveranitatea în nume propriu”»*.

Mai mult, autorul sesizării citează din jurisprudența Curții Constituționale pentru a sugera faptul că *„nicio dispoziție constituțională nu împiedică legiuitorul să suprimă durata unui mandat care nu este de rang constituțional (...) Per a contrario, ceea ce spune Curtea este că Parlamentul nu poate suprima durata unui mandat care este de rang constituțional”*.

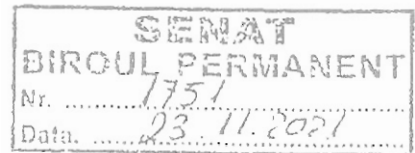
Cu privire la motivele arătate de autorul sesizării la pct. III.6 din sesizare, apreciem că înainte de alin. (2) al art. 1, Constituția reglementează la art. 2 alin. (1), că suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită **prin organele sale reprezentative**, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum. Conform art. 61 alin.(1) din Constituție, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării. Competențele Parlamentului sunt prevăzute de Constituție și regulamente.

Pe cale de consecință, nu se poate pune semnul egalității între un grup de persoane care exercită suveranitatea în nume propriu conform art. 2 alin.(2) din Constituție și **Parlamentul României** care își exercită competențele constituționale și regulamentele prin decizia unei majorități parlamentare.

În al doilea rând, în opinia noastră, în mod expres, **legiuitorul constituant a prevăzut că mandatele tuturor membrilor birourilor permanente, deci, inclusiv ale președinților celor două Camere ale Parlamentului pot înceta ca urmare a revocării** (art. 64 alin. (2) din Constituție). Cu alte cuvinte, legiuitorul constituant însuși a prevăzut posibilitatea încetării unui mandat constituțional **înainte** de termen, de unde rezultă că nu se poate aplica în cazul de față considerentele din DCC nr. 175/2014 și DCC nr. 58/2021, invocate de autorul sesizării.

*

În considerarea tuturor argumentelor invocate mai sus, solicităm onoratei Curți Constituționale a României să respingă ca neîntemeiată sesizarea de neconstituționalitate formulată de Grupul parlamentar al USR din Senat împotriva Hotărârii nr. 131/2021 privind revocarea din funcția de președinte al Senatului a doamnei senator Anca Dana Dragu.

Catre Biroul Permanent al Senatului

In temeiul prevederilor art.64 din Constitutia Romaniei, republicata, prevederilor Regulamentului Senatului republicat si a jurisprudentei Curtii Constitutionale, prin prezenta soiicitam revocarea din functia de Presedinte al Senatului a doamnei Anca Dragu.

Astfel, in aceasta situatie, devine incident principiul deciziei majoritare, care rezulta din caracterul pluralist si democratic al Statului Roman, consacrat prin art. 1 alin.3 dom Constitutie, si din natura electiva si reprezentativa a mandatului de parlamentar consacrata de art.2 si art. 62 alin.1 din Constituite.

Pe baza acestui principiu atat in organizarea, cat si in activitatea Parlamentului functioneaza regula ca majoritatea decide, iar minoritatea se exprima. Ori, atat revocarea Presedintelui Senatului, cat si alegerea unui nou presedinte sunt institutii similare sub aspectul desemnarii persoanei propuse pentru revocarea/alegerea din/in aceasta functie si au loc in urma exprimarii votului majoritar al membrilor Senatului.

In fapt, aratam ca doamna Anca Dragu a fost aleasa presedinte al Senatului Romaniei fiind propusa de Alianta post electorala PNL – USR – UDMR, care detinea la inceputul legislaturii majoritatea parlamentara.

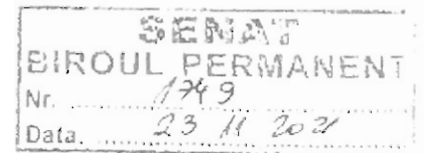
Urmarea iesirii USR din Alianta de guvernare, configuratia politica s-a modificat, iar astazi doamna Anca Dragu nu mai are sustinerea nici a aliantei care a propus-o in Decembrie 2020, nici a majoritatii parlamentare actuale.

Prezenta solicitare este intemeiata pe art.64 alin 2 si 5 din Constitutia Romaniei, art.22 din Regulamentul Senatului si Deciziilor CCR nr. 601/2005, 1630/2011, 1631/2011, 805/2012.

Fata de cele aratate, va solicitam sa supuneti dezbaterii si votului Biroului Permanet al Senatului prezenta solicitare, propunerea noastra fiind aceea de convocare, astazi 23 Noiembrie 2021, orele 12.00, a unei sedinte de plen in care sa fie dezbatuta si votata solicitarea noastra de revocare a presedintelui Senatului.

Lider Grup PNL – Catalin Daniel FENECHIU

Lider Grup UDMR – Lorand TUROS

Catre Biroul Permanent al Senatului

In temeiui prevederilor art.64 din Constitutia Romaniei, republicata, prevederilor Regulamentului Senatului republicat si a jurisprudentei Curtii Constitutionale, prin prezenta solicitam revocarea din functia de Presedinte al Senatului a doamnei Anca Dragu.

Astfel, in aceasta situatie, devine incident principiul deciziei majoritare, care rezulta din caracterul pluralist si democratic al Statului Roman, consacrat prin art. 1 alin.3 dom Constitutie, si din natura electiva si reprezentativa a mandatului de parlamentar consacrata de art.2 si art. 62 alin.1 din Constitutie.

Pe baza acestui principiu atat in organizarea, cat si in activitatea Parlamentului functioneaza regula ca majoritatea decide, iar minoritatea se exprima. Ori, atat revocarea Presedintelui Senatului, cat si alegerea unui nou presedinte sunt institutii similare sub aspectul desemnarii persoanei propuse pentru revocarea/alegerea din/in aceasta functie si au loc in urma exprimarii votului majoritar al membrilor Senatului.

In fapt, aratam ca doamna Anca Dragu a fost aleasa presedinte al Senatului Romaniei fiind propusa de Alianta post electorala PNL – USR – UDMR, care detinea la inceputul legislaturii majoritatea parlamentara.

Urmarea iesirii USR din Alianta de guvernare, configuratia politica s-a modificat, iar astazi doamna Anca Dragu nu mai are sustinerea unei majoritati parlamentare.

Prezenta solicitare este intemeiata pe art.64 alin 2 si 5 din Constitutia Romaniei, art.22 din Regulamentul Senatului si Deciziilor CCR nr. 601/2005, 1630/2011, 1631/2011, 805/2012 ~~si~~.

Fata de cele aratate, va solicitam sa supuneti dezbaterii si votului Biroului Permanent al Senatului prezenta solicitare, propunerea noastra fiind aceea de convocare, astazi 23 Noiembrie 2021, orele 12.00, a unei sedinte de plen in care sa fie dezbatuta si votata solicitarea noastra de revocare a presedintelui Senatului.

Lider Grup PSD – Lucian ROMASCANU

Lider Grup PNL – Catalin Daniel FENECHIU

Lider Grup UDMR – Lorand TUROS